

Ο βασικός συνεταιρισμός «Μοντραγκόν» αντέχει στην κρίση

Οι εργάτες είναι παράλληλα μέτοχοι-μέλη με δικαίωμα ψήφου στις γενικές συνελεύσεις

Οι ιστορίες οικονομικής επιτυχίας σπανίζουν πλέον στην Ισπανία εν μέσω κρίσης, ωστόσο η ιστορία που ξεκίνησε από ένα μικρό βασικό χωριό γίνεται η εξαίρεση που επιβεβαιώνει τον κανόνα.

Στην κωμόπολη Αρασάτε βρίσκεται η έδρα του εργατικού συνεταιρισμού, που μετρά περισσότερα από 50 χρόνια ζωής, με το όνομα «Μοντραγκόν», του μεγαλύτερου στο είδος του παγκοσμίως - με τη συμμετοχή περίπου 250 εταιρειών και οργανισμών. Το όνομά του

είναι δανεισμένο από την ίδια την κωμόπολη, σε μετάφραση από τα βασκικά στα ισπανικά. Ο συνεταιρισμός διέπεται από την αρχή της δημοκρατικής και συλλογικής διαχείρισης από τους εργάτες-μέλη των εταιρειών που τον απαρτίζουν.

Κι ενώ η ανεργία σήμερα καλπάζει - ανέρχεται σε ποσοστό 15% στη χώρα των Βάσκων και πλησιάζει το 25% στην Ισπανία - ο εμπορικός διευθυντής της εταιρείας-μέλους του συνεταιρισμού «Mondragon Assembly», Ινιάκι Λεγκάρντα, εξηγεί πως η εταιρεία προσπαθεί να απαντήσει στην κρίση στρέφοντας το ενδιαφέρον σε νέες αγορές - εκτός Ισπανίας και Ευρώπης. Τα δύο νέα σημαντικά εγχειρήματα αφορούν τη διάθεση βιομηχανικών προϊόντων στο Καζακστάν και τη Λιθουανία.

Αλλά και οι εργάτες της ίδιας εταιρείας που έχασαν τη δουλειά τους μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης και την ύφεση του εγχώριου βιομηχανικού τομέα το 2008-2009 έχουν απορροφηθεί από άλλες εταιρείες εντός του συνεταιρισμού. Σε πολλές από τις συμμετέχουσες εταιρείες οι εργάτες είναι παράλληλα μέτοχοι-μέλη με δικαίωμα ψήφου στις γενικές συνελεύσεις.

Εν μέσω κρίσης, οι εταιρείες του συνεταιρισμού δεν μένουν φυσικά ανεπηρέαστες από τις δυσκολίες που κλονίζουν την υπόλοιπη Ευρώπη, εντούτοις καμία από αυτές δεν έχει κηρύξει χρεοκοπία μέχρι σήμερα. Μεγάλο μέρος των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων των συμμετεχουσών εταιρειών στρέφονται πλέον προς τις αγορές του εξωτερικού.

Πάντως, όπως σημειώνουν έγκριτοι οικονομολόγοι που έχουν ασχοληθεί με το φαινόμενο του Μοντραγκόν, πρόκειται για ένα μοντέλο που είναι δύσκολο να «εξαχθεί». Ο Μανουέλ Εσκουδέρο, οικονομολόγος στην ανώτατη οικονομική σχολή του Μπιλμπάο, κάνει λόγο για μια «κουλτούρα ισότητας και αλληλεγγύης» που ως επιχειρηματικό μοντέλο δεν έχει καταστεί ως τώρα δυνατό να αναπαραχθεί αλλού στον κόσμο.

Για την ιστορία, ο συνεταιρισμός ξεκίνησε από μία ομάδα νεαρών μηχανικών που κατασκεύαζαν θερμάστρες πετρελαίου, στη δεκαετία του 1950, και με τον τρόπο αυτό απέφυγαν με επιτυχία τους μεσάζοντες.

9/6/10

[Μοn;ντραγκóν; ηιστοn;ρiα μιασf;εpsilon;n;μπεpsilon;n;ιρiασf;](#)

«Η ιστορία μιας εμπειρίας», όπως την ονομάζουν οι Βάσκοι του Μοντραγκόν, είναι η ιστορία ενός συνεταιριστικού εγχειρήματος που ξεκίνησε πριν από 54 χρόνια στη Χώρα των Βάσκων και η επιτυχία του ασφαλώς ξεπέρασε ακόμα και τις πιο τολμηρές προσδοκίες των εμπνευστών του.

Το 1956 πέντε τολμηροί άνθρωποι, εμπνευσμένοι από τις ιδέες και τις προσπάθειες ενός ιερέα, του Jose Maria Arizmendiarieta, ιδρύουν την πρώτη συνεταιριστική επιχείρηση. Δύο χρόνια μετά, ιδρύεται ένας καταναλωτικός συνεταιρισμός και λίγο αργότερα το ταμειυτήριο Caja Laboral, ώστε να εξασφαλιστεί η αυτοχρηματοδότηση τριών συνεταιρισμών και η ανάπτυξή τους. Προωθείται η ίδρυση ασφαλιστικού φορέα (της Lagun-Aro) ώστε να ξεπεραστεί το εμπόδιο της άρνησης της κεντρικής κυβέρνησης της Ισπανίας να εντάξει τους συνεταιρισμένους εργάτες στο γενικό καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης.

Οι προσπάθειες δεν σταματούν εδώ. Ιδρύεται πολυτεχνική σχολή το 1962, ο πρώτος όμιλος συνεταιρισμών με τοπικό χαρακτήρα, στη ζώνη του Μοντραγκόν το 1964, ο συνεταιρισμός Al ecoop το 1966 και ο συνεταιρισμός Eroski από τη συγχώνευση των μικρών τοπικών καταναλωτικών συνεταιρισμών, το 1969. Καθώς η κερδοφορία, ο αριθμός των συνεταιρισμών και των θέσεων εργασίας αυξάνονται κατά τη δεκαετία του 70, δημιουργείται επιπλέον κέντρο έρευνας και ειδικό κέντρο παροχής συνεταιριστικής γνώσης.

Η οικονομική ύφεση της δεκαετίας του '80 ανακόπτει προσωρινά την ανάπτυξη και δημιουργεί προβλήματα σε αρκετούς συνεταιρισμούς, αλλά η κρίση ξεπερνιέται με κεφαλαιοποίηση των αποτελεσμάτων και αναδιανομή μεταξύ συνεταιρισμών, με προσαρμογή του εργασιακού ημερολογίου με βάση το πραγματικό φορτίο της δουλειάς κατά τη διάρκεια του έτους, με επανατοποθετήσεις πλεονάζοντος προσωπικού σε άλλο συνεταιρισμό, αλλά και με μισθολογικές αναπροσαρμογές. Η Caja Laboral χορηγεί δάνεια με πολύ χαμηλό έως και μηδενικό τόκο και χαρίζει τμηματικά ή εξ ολοκλήρου χρέη σε βιώσιμες επιχειρήσεις.

Το 1984 δημιουργείται το Κογκρέσο των αντιπροσωπειών όλων των συνεταιρισμών, εγκρίνεται καταστατικό λειτουργίας του και εκλέγεται Διαρκής Επιτροπή ως εκτελεστικό όργανο. Το 1987 νέο Κογκρέσο εγκρίνει τις βασικές αρχές που θα πρέπει να εμπνέουν την συνεταιριστική εμπειρία του Μοντραγκόν και αποφασίζει την δημιουργία ταμείου δια-συνεταιριστικής αλληλεγγύης που θα αποτελέσει το μέσο για την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσα από την χρηματοδότηση συνεταιριστικών σχεδίων. Το 1991 τρίτο Κογκρέσο εγκρίνει το οργανωτικό σχέδιο του Mondragon Corporacion Cooperativa (MCC) σηματοδοτώντας μια νέα εποχή για τους συνεταιρισμούς του Μοντραγκόν.

Τη δεκαετία του '90 έχουμε την ίδρυση του Πανεπιστημίου του Μοντραγκόν (Mondragon Unibertsitatea), προωθούμενη από την Πολυτεχνική Σχολή του Μοντραγκόν (Mondragon Eskola Politeknikoa), την Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών (Irakasle Eskola) και την Σχολή Επιχειρησιακών Σπουδών (Eteo).

Σήμερα η Mondragon Corporacion Cooperativa (MCC) είναι η μεγαλύτερη επιχείρηση στη Χώρα των Βάσκων και έβδομη μεταξύ των βιομηχανικών ομίλων της Ισπανίας με βάση τις πωλήσεις. Με συνολικές πωλήσεις που φτάνουν τα 10.400 εκατ. ευρώ, με ίδιους πόρους της τάξης των 3.400 εκατ. ευρώ και με 71.500 εργαζομένους η MCC

ξεπερνά κατά πολύ την αποδοτικότητα των κεφαλαιουχικών επιχειρήσεων, με ελάχιστο ποσοστό αποτυχιών.

Τα προβλήματα ταυτότητας και η κριτική που υφίσταται σήμερα το συγκρότημα Μοντραγκόν φαίνεται να οφείλονται ακριβώς στην αναπάντεχη οικονομική του επιτυχία, δηλαδή στην υπερβολική του επέκταση λόγω υπερανάπτυξης και άρα στη νόθευση του συνεταιριστικού του χαρακτήρα με κεφαλαιουχικά χαρακτηριστικά που προέκυψαν κυρίως λόγω της επέκτασης των δραστηριοτήτων του στο εξωτερικό.

Τα μέλη του αντιτείνουν ότι αυτή η νόθευση ήταν αποτέλεσμα αφιλόξενων για τη συνεταιριστική ιδέα θεσμικών πλαισίων και κουλτούρας σε άλλες χώρες. Άλλωστε σε διαδικασία επιστροφής στο πνεύμα του συνεταιρισμού βρίσκονται σήμερα πολλές από τις παραγωγικές μονάδες σε Πολωνία, Βραζιλία και Μεξικό.

Η επιτυχία του MCC ίσως οφείλεται στον ισορροπημένο συνδυασμό συλλογικής συμμετοχής και ατομικής ιδιοκτησίας. Τα κέρδη δεν είναι μόνον ατομικά αλλά και συλλογικά, οι εργαζόμενοι είναι και επιχειρηματίες, οι διαδικασίες είναι δημοκρατικές, οι πρωτοβουλίες ανήκουν σε όλους. Ο παραγόμενος πλούτος δημιουργεί ισότητα αντί της ανισότητας που παράγει το κυρίαρχο οικονομικό μοντέλο.

Διαβάστε το άρθρο με τίτλο *"Το κάλεσμα του Μοντραγκόν"* του Βασίλη Μπιρλιράκη, μεταπτυχιακού φοιτητή στο πρόγραμμα «*MBA Διοίκηση Επιχειρήσεων, Τομέας Συνεταιρισμών*» του Πανεπιστημίου του Μοντραγκόν.

<http://www.ardin.gr/node/1042>